

[Vesterager.]

at Ministeren vil fastholde det, og jeg mener, at de private Seminarier saa maa indrette deres Økonomi derefter. Men i det hele og store kan jeg henholde mig til mine første Udtalelser og skal ikke komme dybere ind paa Enkelthederne.

Der er fra anden Side gjort nogle Bemærkninger om Inspiration og Statsdrift. Det skal jeg ikke komme nærmere ind paa; jeg synes, det var lidt udenfor Rammen for dette Lovforslag, som er en Tilskudslov. Og hvad angaar de betydelige Skolemænd, som jeg lyste efter, ja, saa kan det godt være, at de paa en vis Tid var til Stede i Samfundet, men derfor er det ikke sikkert, at de søgte ind i statsledede Institutioner. Spørgsmaalet er jo ikke blot, om de *kan* være der, men Spørgsmaalet kan ogsaa være det, om de *vil* være der. Derfor kan det undertiden være nødvendigt, at man netop har Skoler og forskellige Institutioner ledet under visse frie Former, for at man kan knytte saadanne Folk dertil, som netop ikke ønsker at gaa ind under de Former, som en Statsinstitution maaske stiller op. Det ser det ærede Medlem Hr. Vilhelm Rasmussen ganske bort fra, og naar man ser bort fra det, kan man faa ret mærkelige Konsekvenser ud deraf.

Naar jeg tillod mig at komme med den uskyldige Bemærkning, at jeg mente ikke, der nu var særlig store Pædagoger, gjorde jeg det selvfølgelig, som jeg sagde, med bævende Hjerte, ikke mindst, fordi det ærede Medlem Hr. Vilhelm Rasmussen var til Stede, og jeg fik jo ogsaa bekræftet, at det var ikke faldet rigtig i hans Smag. Jeg vil dog sige, at det var ikke min Tanke, at jeg særlig vilde fordybe mig deri, det blev kun fremsat i Tilslutning til Lovforslaget, og det fastholder jeg. At jeg, fordi jeg havde den Opfattelse, skulde stille mig selv op som nogen betydelig Pædagog, det forbyder min Beskedenhed mig. Og selv om jeg troede, jeg var en betydelig Pædagog, maa det ærede Medlem ikke altid forlange af mig, at jeg, fordi vi her drøfter en Tilskudslov, skulde lade mine pædagogiske Evner straaale i al deres Fylde. Jeg ved ikke, om det ærede Medlem ikke kan tænke sig at lade en saadan Lejlighed gaa fra sig, eller han kunde tænke sig en saadan Beskedenhed. Men jeg beder det ærede Medlem forstaa, at jeg regner ikke

mig selv til de betydelige Pædagoger, men jeg regner med, at der gøres et betydeligt Arbejde ude omkring i vore Skoler.

Hermed vil jeg igen anbefale Lovforslaget til velvillig Behandling.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Axel Dam har Ordet for en kort Bemærkning.

Axel Dam: Det er jo to Systemer, det drejer sig om. Mennesker, som har Begavelse, mister antagelig ikke denne, fordi de sættes ind i Statsstillinger, og Ministeren kan jo vælge de Mænd, han mener har vist Initiativ og vist, at de har Ideer, nemlig saadanne Ideer, som er, omend ikke fuldt godkendte, saa dog autoriserede. Men ingen Minister kan se paa en Mand, om han, naar der er gaaet 10 Aar, vil fremkomme med en god Idé. Tænk, om Folkehøjskole-Tanken skulde være fremkommet paa den Maade, at en Minister havde søgt efter et Menneske, som kunde give Inspiration til at finde paa den Ting. Nej, naar en Idé begynder, faar den ikke straks Statens Støtte, og naar den skal sættes i Værk, maa den udføres af Mennesker, som vil ofre noget for den.

Med Hensyn til den paastaaede Inkonsekvens maa jeg minde om, at jeg sagde, at saa længe Staten driver disse Virksomheder, maa den stille de private rimeligt i Konkurrencen. I det Øjeblik al Undervisning overgik til privat Drift — som i en Retsstat — skulde der selvfølgelig ikke ydes en Øres Statsstøtte til Undervisningsanstalterne; en anden Sag var, om Staten vilde føle sig beføjet til at bekoste en vis Del af Børnenes Undervisning, hvilket da maatte ske i Form af flydende Skolepenge, men det ligger jo udenfor dette Lovforslag.

Undervisningsministeren (Byskov): Det er blot en enkelt Bemærkning, jeg ønsker at gøre — jeg skal f. Eks. ikke drøfte videre det Paradoks, jeg fremsatte; den pædagogiske Side af Sagen behøver vi ikke at komme ind paa her; jeg tror for øvrigt nok, det skal vise sig, at det ikke er mere paradoksalt, end at man kan være bekendt at fremsætte det.

Det ærede Medlem Hr. Vilhelm Ras-